

لینک های مفید

عضویت
در خبرنامه

کارگاه های
آموزشی

سرویس
ترجمه تخصصی
STRS

فیلم های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سرویس های
ویژه

بررسی سطح بندی خدمات روستاهای شهرستان آستارا بر اساس مدل موریس به منظور ارائه راهکارهای توسعه^۱

سیده صدیقه حسنی مهر

دانشگاه آزاد اسلامی واحد آستارا، گروه جغرافیا shassanimehr@yahoo.com

چکیده- اگر نقش روستا و جایگاه واقعی آن در اقتصاد ملی شناخته و اهمیت آن در سلسله عوامل رشد و توسعه اقتصادی بازیابی شود، معلوم خواهد شد که ویرانی روستاها بجز عدم شناخت ظرفیت و پتانسیل آنها و بی تفاوت بودن به این بخش مهم ناشی از ضعف و ناتوانی در مطالعات محیطی است (بدری فر، ۱۳۷۹، ۷۱). برنامه ریزی توسعه روستایی جزء برنامه های توسعه هر کشور می باشد و بی شک یکی از وظایف برنامه ریزان روستایی یافتن راه حل جهت عمران و توسعه نواحی روستایی با شناخت کامل از استعدادها و قابلیت های روستا می باشد. موضوع این تحقیق بررسی سطح بندی خدمات روستاهای شهرستان آستارا بر اساس مدل موریس به منظور ارائه راهکارهای توسعه می باشد. روش تحقیق توصیفی - تحلیلی می باشد و شیوه گردآوری اطلاعات ترکیبی از مطالعات میدانی و اسنادی می باشد. در این پژوهش توسعه بعنوان متغیر وابسته می باشد و شاخص های (امکانات زیر بنایی مانند آب و برق و گاز و امکانات روبنایی مانند خدمات آموزشی، بهداشتی، اداری و گروههای شاغل) مورد استفاده در جهت تعیین توسعه یافتگی به عنوان متغیرهای مستقل می باشند. نتایج نشان داد که به جزء یک روستا کلیه روستاهای سطح یک (توسعه یافته) در بخش جلگه قرار دارند، یعنی بین ارتفاع و توسعه یافتگی رابطه وجود دارد. و روستاهای سطح یک دارای جمعیت بالاتر از ۱۰۰۰ نفر و روستاهای سطح سوم دارای جمعیت زیر ۱۰۰ نفر می باشد، یعنی بین سطح توسعه یافتگی و میزان جمعیت هم رابطه مستقیم وجود دارد. به منظور رسیدن به راهکارهای توسعه پیشنهاد می شود:

خدمات رسانی به روستاها و افزایش رضایتمندی روستائیان

جلب مشارکت بخش غیر دولتی توسعه روستاها

افزایش عملکرد در واحد سطح محصولات زراعی

تقویت رابطه بین زیربخش های کشاورزی و صنایع مربوط به آنها

کلید واژه ها- سطح بندی- خدمات - مدل موریس- توسعه روستایی- آستارا

۱. مقدمه

گسترش همه جانبه جنبه های مثبت توسعه یافتگی دارند. گام اساسی در زمینه تدوین برنامه های کارآمد و منطبق بر واقعیتها دستیابی به هدف برتر، عدالت اجتماعی و شناسایی شرایط موجود روستاها و بررسی سطح توسعه در آنهاست. چه بسا عدم شناخت دقیق وضع موجود کلیه تلاشهای دست اندرکاران امر محرومیت زدایی و کسب عدالت اجتماعی را عقیم می گذارد.

توزیع عادلانه امکانات و ثمرات توسعه در میان اکثریت جمعیت از خصیصه های مهم اقتصاد سالم و پویا می باشد. برنامه ریزان جهت تحقیق این امر سعی در کاهش نابرابریها و عدم تعادل از طریق تدوین و اجرای برنامه های متعدد محدودیت زدایی و

^۱ این مقاله مستخرج از یک طرح پژوهشی است که در نیمه اول سال ۱۳۹۰ و با حمایت مالی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد آستارا به

اتمام رسیده است.

(آسایش، ۱۳۸۲، ص ۶). از نظر توزیع عدالت اجتماعی و تعادل بیشتر بین سطح زندگی در شهر و روستا برای ارائه مطلوب خدمات و امکانات، تعیین سطح توسعه روستاها گام مهمی در برنامه ریزی توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور و آمایش سرزمین می‌باشد و با توجه به اینکه مهمترین قدم در برنامه ریزی توسعه روستایی تعیین اهداف توسعه و از جمله کاهش عدم تعادلها می‌باشد به این ترتیب بررسی میزان توسعه یافتگی مناطق روستایی می‌تواند برای مسئولان و برنامه ریزان در زمینه تعیین اولویتهای مربوط به طرحهای توسعه راهگشا باشد. در شهرستان آستارا برخی از روستاها در سالهای اخیر بدلیل نبود امکانات و در واقع بدلیل عدم ارائه خدمات توسعه ، خالی از جمعیت شده اند. بررسی سطح توسعه یافتگی روستاها کمک خواهد نمود تا میزان ارائه خدمات استقرار امکانات به هر روستا مشخص گردد.

۱. روش شناسی تحقیق

۱.۱. بیان مسأله

نارسایی های خدماتی در زمینه های مختلف فرهنگی ، اجتماعی و اقتصادی و همچنین محدودیت امکانات اشتغال در عرصه های روستایی از یک سو جاذبه های شهری از سوی دیگر ، نهایتاً اینگونه روندها را هم به زیان حوزه ها و مناطق شهری و هم به بهای فروپاشی نظام زیستی - فضایی سکونتگاههای روستایی تشدید کرده است بر اساس این واقعیت ها ، لزوم توجه جدی تر به عرصه های روستایی کشور و زمینه سازی برای ارایه خدمات مناسب و کافی به آنها از طریق خودجوشی و مشارکت بیشتر روستائیان ، چه به دلیل ضرورت گسترش فعالیت ها به منظور هموار ساختن مسیر حرکت به سوی تعیین چارچوب های مناسب برنامه ریزی در سطوح گوناگون محلی ، ناحیه ، منطقه ای و ملی امری اجتناب ناپذیر به نظر می آید (سعیدی، ۱۳۷۹ ، ص ۱) وجود نابرابریهای کمی و کیفی میان عرصه های شهری و روستایی و تشدید آنها طی روندهای دگرگون ساز دهه های اخیر، ضرورت جستجوی راههای برای کاهش نابرابری ، مطرح نموده است تضاد میان جنبه های کیفی زندگی در شهرها و روستاها و جابجایی مکانی و مهاجرت گروههای روستایی به سوی شهرها به امید برخورداری از امکانات متنوع تر و تسهیلات مناسب زیستی ، نه تنها در حوزه های روستایی ، که در حوزه های شهری نیز باعث مسایل و معضلاتی در ابعاد گوناگون شده است . بررسی سطح بندی خدمات روستاها و تعیین میزان توسعه روستاها نباید در برنامه ریزی های اجرایی کنار گذاشته شوند لذا این تحقیق سعی دارد با روش علمی ضمن تعیین سطح

توسعه هر روستا، امکان خدمات دهی و حیات آنها را شناسایی و ارائه نماید .

۱.۲. اهداف پژوهش

مهمترین هدف در این پژوهش مقایسه سطح توسعه روستاها از نظر توسعه یافتگی به روش موریس می باشد.

۱.۳. فرضیه های پژوهش

۱. به نظر می رسد بین ارتفاع و سطح توسعه یافتگی روستا ارتباط وجود دارد.

۲. بین افزایش جمعیت و درجه توسعه یافتگی رابطه ای وجود دارد.

۲.۴. روش پژوهش

نوع تحقیق توصیفی - تحلیلی با اهداف کاربردی می باشد .

۲.۵. ابزار گردآوری داده ها

با توجه به اینکه جامعه آماری روستاهای شهرستان می باشد از نتایج سرشماری نفوس و مسکن و سالنامه های آماری و همچنین انواع نقشه های مبنا در مطالعه مورد نظر و در روش میدانی از پرسشنامه، مصاحبه ، عکس استفاده شد.

۲.۶. قلمرو مکانی پژوهش

شهرستان بندری آستارا (Astara) به وسعت ۴۲۵/۳۸ کیلومتر مربع در شمال غربی ترین نقطه استان گیلان قرار دارد. این شهرستان از شمال به جمهوری آذربایجان ، از جنوب به شهرستان تالش، از شرق به دریای خزر و از غرب به کوهستانهای تالش محدود می گردد. این شهرستان دارای ۲ بخش به نامهای مرکزی و لوندویل است. که اولی، دهستانهای حیران و ویرمونی و دومی نیز دو دهستان به نامهای لوندویل و چلوند را شامل می شود. شهرهای تابعه آن نیز آستارا و لوندویل می باشد. دهستانهای حیران و ویرمونی به ترتیب شامل ۲۵ و ۲۲ آبادی و ۲ دهستان لوندویل و چلوند نیز به ترتیب شامل ۷ و ۱۳ پارچه آبادی هستند. شهرستان آستارا بین "۲۳ ۱۵ ۳۸" تا "۱۴ ۲۷ ۳۸" عرض شمالی و "۱۱ ۳۴ ۴۸" تا "۰۳ ۵۲ ۴۸" طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است (معاونت برنامه ریزی استان گیلان ، ۱۳۸۵، ص ۲۰). در این پژوهش جامعه آماری کل ۶۲ روستای دارای سکنه شهرستان است که جهت تکمیل پرسشنامه به دهیاری هر روستا مراجعه شده است.

۳. ادبیات

۳.۱. تعداد و تراکم نسبی جمعیت

شهرستان آستارا در سال ۱۳۸۵ دارای ۷۹۸۷۴ نفر جمعیت می باشد که از این تعداد ۴۷۴۳۴ نفر در نقاط شهری و ۳۲۴۴۰ نفر

در نقاط روستایی ساکن می باشند. تراکم نسبی شهرستان آستارا در سال ۱۳۸۵ ۱۸۷/۷۷ نفر در کیلومتر مربع بوده است. ۳،۲. تعداد و بعد خانوار

تعداد خانوار در سال ۱۳۸۵ ، ۲۰۷۳۰ بوده که ۱۳۰۱۵ خانوار در مناطق شهری و ۷۷۱۵ خانوار در مناطق روستایی می باشند. بعد خانوار در سال ۱۳۸۵ در شهرستان آستارا در مناطق روستایی ۴/۲ نفر و در مناطق شهری ۳/۶۴ می باشد.

جدول شماره ۱- تعداد و بعد خانوار در شهرستان آستارا در سال

۱۳۷۵-۱۳۸۵

شرح	تعداد خانوار		بعد خانوار	
	۱۳۸۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۷۵
شهرستان	۲۰۷۳۰	۱۳۵۱۷	۱/۵۹	۴/۷
مناطق شهری	۱۳۰۱۵	۷۰۳۹	۳/۶۴	۴/۳۶
مناطق روستایی	۷۷۱۵	۶۴۷۸	۴/۲	۵/۰۳

مآخذ: آمارنامه استان گیلان، ۱۳۷۵، ۱۳۸۵،

تهیه و تنظیم نگارنده، ۱۳۹۰

۳،۳. وضعیت سواد

از مجموع جمعیت ۶ ساله و بیشتر در شهرستان آستارا که ۷۲۵۵۵ نفر می باشند تعداد ۸۶ درصد باسواد و تعداد ۱۴ درصد بی سواد وجود دارد. از مجموع جمعیت نقاط روستایی شهرستان آستارا که ۲۹۲۲۹ نفر می باشند تعداد ۷۹/۲۹ درصد آنها با سواد و تعداد ۲۰/۷۱ درصد افراد بی سواد می باشند

۳،۴. اشتغال

از مجموع جمعیت شاغل در شهرستان آستارا که ۲۲۱۲۶ نفر می باشند، ۶۲/۱۱ درصد آنها (۱۳۷۴۳ نفر) در نقاط شهری و ۳۷/۸۹ درصد آنها (۸۳۸۳ نفر) در مناطق روستایی شاغل می باشند. از نظر جنسیت افراد شاغل در شهرستان آستارا ۸۹/۹۰ درصد افراد شاغل را مردان (۱۹۸۹۲ نفر) و ۱۰/۱۰ درصد افراد شاغل را زنان (۲۲۳۴ نفر) می باشند. در سال ۱۳۸۵ از مجموع جمعیت

جدول شماره ۳- ویژگیهای فضایی- کالبدی روستاهای نمونه شهرستان آستارا

نام نواحی	نام روستاها	عامل استقرار روستاها			تیپ و شکل روستاها		
		ششبه	زیر زمین	زیر آبی	مجتمع	پراکنده	بینا بین
تخلی و جلگه ای	قلعه	*	*	*	حلقه ای	خارج از مزارع	مسکن درمزرعه
		*	*	*	خط ای	*	ترکیبی

جدول شماره ۲- میزان تولید محصولات کشاورزی در شهرستان آستارا ۱۳۸۶-۱۳۸۹

سال	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
محصولات (تن)				
گندم	۶۷۲	۶۰۰	۴۵۰	۵۵۰
جو	۱۷۱	۱۷۲	۷۷	۵۵
حبوبات	۱۶۳	۲۱۵	۲۱۰	۲۲۰
برنج	۷۰۷۰	۱۳۵۷۴	۱۴۲۹۱	۱۴۹۴۸
کیوی	۱۳۵۰	۱۳۲۰	۸۰۰۰	۸۲۰۰

مآخذ: اداره کشاورزی شهرستان آستارا سال، ۱۳۸۹

	*			*		*		*	بی بی یانلو	کوهپایه و کوهستانی
*		*		*		*	*		در بند	
*		*			*	*		*	خان حیاطی	
*	*				*	*		*	خسرو محله	
*		*			*	*	*	*	خانه های آسیاب	
*	*			*		*		*	سیبلی	
*		*		*		*		*	بیجارین	
*	*				*	*		*	قره سوی	
*	*			*		*	*	*	چلو ند پایین	
*	*			*			*	*	بهارستان	
*	*			*		*	*	*	میه کوهی	
*	*			*		*	*	*	سلی	
*	*				*	*	*	*	حاج امیر ونه بین	
*	*			*		*	*	*	حیران علیا	
*	*			*		*	*	*	چمپر	
	*				*	*			مشند	
*	*			*		*	*	*	نظر محله	
۱۵	۱۳	۵	۰	۱۲	۶	۱۷	۱۱	۱۳	جمع	

۳,۷. طبقه بندی توسعه یافتگی روستاهای شهرستان آستارا به روش موریس
با استفاده از روش موریس از مجموع ۶۲ سکونتگاه روستای شهرستان آستارا ۴۲ درصد (۲۶ روستا) در گروه روستاهای توسعه نیافته، ۴۵ درصد (۲۸ روستا) در گروه روستاهای نسبتاً توسعه یافته، ۱۳ درصد (۸ روستا) در گروه روستاهای توسعه یافته قرار گرفته اند.

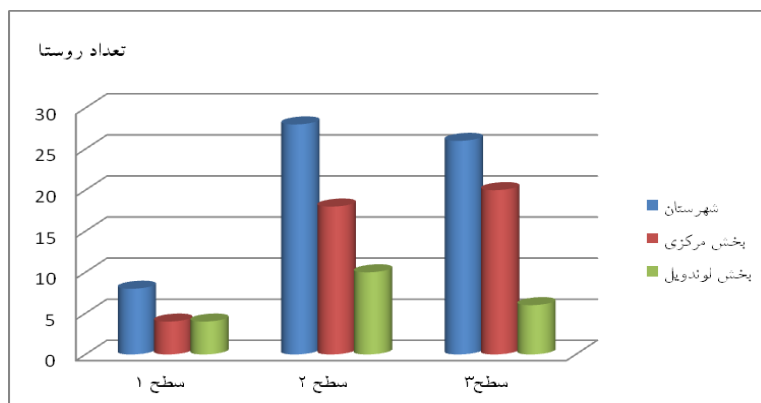
۳,۶. شاخص های مورد استفاده در این تحقیق چند شاخص از جمله: شاخص های اجتماعی و جمعیتی، جمعیت ۱۵-۰، جمعیت ۲۹-۱۵ ساله، جمعیت ۶۴-۳۰ ساله، جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر، شاخص های فضایی-کالبدی شامل کل خدمات روبنایی، شاخص های اقتصادی شامل تعداد شاغلین مورد استفاده قرار گرفته است.

جدول شماره ۴- طبقه بندی توسعه یافتگی روستاهای شهرستان آستارا

رتبه	نام روستا	امتیاز	ردیف	رتبه	نام روستا	امتیاز	ردیف
۲	تله خان	۳۰	۳۳	۳	هوژییه	۰	۱
۲	گیلاده	۳۱	۳۴	۳	برزنا	۰	۲
۲	عسکراپاد	۳۱	۳۵	۳	باباعلی	۰	۳
۲	خسرو محله	۳۲	۳۶	۳	سلی	۱	۴

۲	مشند	۳۳	۳۷	۳	گونش	۴	۵
۲	خان حیاطی	۳۳	۳۸	۳	باسکم چال	۵	۶
۲	خانه های آسیاب	۳۵	۳۹	۳	گودی اولر	۰	۷
۲	شیخ علی محله	۳۵	۴۰	۳	نظرمحله	۷	۸
۲	کوته کومه	۳۵	۴۱	۳	شاغلا	۸	۹
۲	صیادلر	۳۶	۴۲	۳	فندق پشته	۸	۱۰
۲	لمیرمحله	۳۶	۴۳	۳	شونان	۸	۱۱
۲	کشفی	۳۷	۴۴	۳	میة کومی	۱۳	۱۲
۲	دریند	۴۱	۴۵	۳	زره ژیه	۱۸	۱۳
۲	قلعه	۴۱	۴۶	۳	بی بی یانلو	۱۸	۱۴
۲	قنبرمحله	۴۲	۴۷	۳	شونده چولا	۱۸	۱۵
۲	باش محله لوندویل	۴۶	۴۸	۳	دیله	۱۹	۱۶
۲	بیجاربین	۴۸	۴۹	۳	دگرمانکشی	۲۱	۱۷
۲	چلونداپائین	۴۸	۵۰	۳	عوض لرسیادلر	۲۱	۱۸
۲	خشک دهنه	۵۰	۵۱	۳	اق مسجد	۲۲	۱۹
۲	خلج محله	۵۱	۵۲	۳	هولستون	۲۲	۲۰
۲	شیخ محله	۵۳	۵۳	۳	بهارستان	۲۳	۲۱
۲	کرده سرا	۵۳	۵۴	۳	حیران سفلی	۲۴	۲۲
۲	قره سوی	۵۷	۵۵	۳	حیران علیا	۲۴	۲۳
۲	سیبلی	۵۷	۵۶	۳	حیران وسطی	۲۴	۲۴
۱	عنبران محله	۶۲	۵۷	۳	دمیراوغلی کش	۲۵	۲۵
۱	باغچه سرا	۷۱	۵۸	۳	سیج	۲۵	۲۶
۱	چلوند	۷۱	۵۹	۳	چملر	۲۸	۲۷
۱	ویرمونی	۷۵	۶۰	۳	حاج امیرونه بین	۲۸	۲۸
۱	کانرود	۷۷	۶۱	۳	هودول	۲۸	۲۹
۱	عباس اباد	۸۶	۶۲	۲	جبرئیل محله	۲۹	۳۰
				۲	خلیله سرا	۲۹	۳۱
				۲	سرالیوه	۲۹	۳۲
سطح ۳ (۰-۲۸)		سطح ۲ (۲۸-۵۶)		سطح ۱ (۵۶-۸۶)			
شهرستان		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
بخش مرکزی		۲۶	۴۵	۲۸	۱۳	۸	
بخش لوندویل		۲۰	۲۹	۱۸	۶/۴	۴	

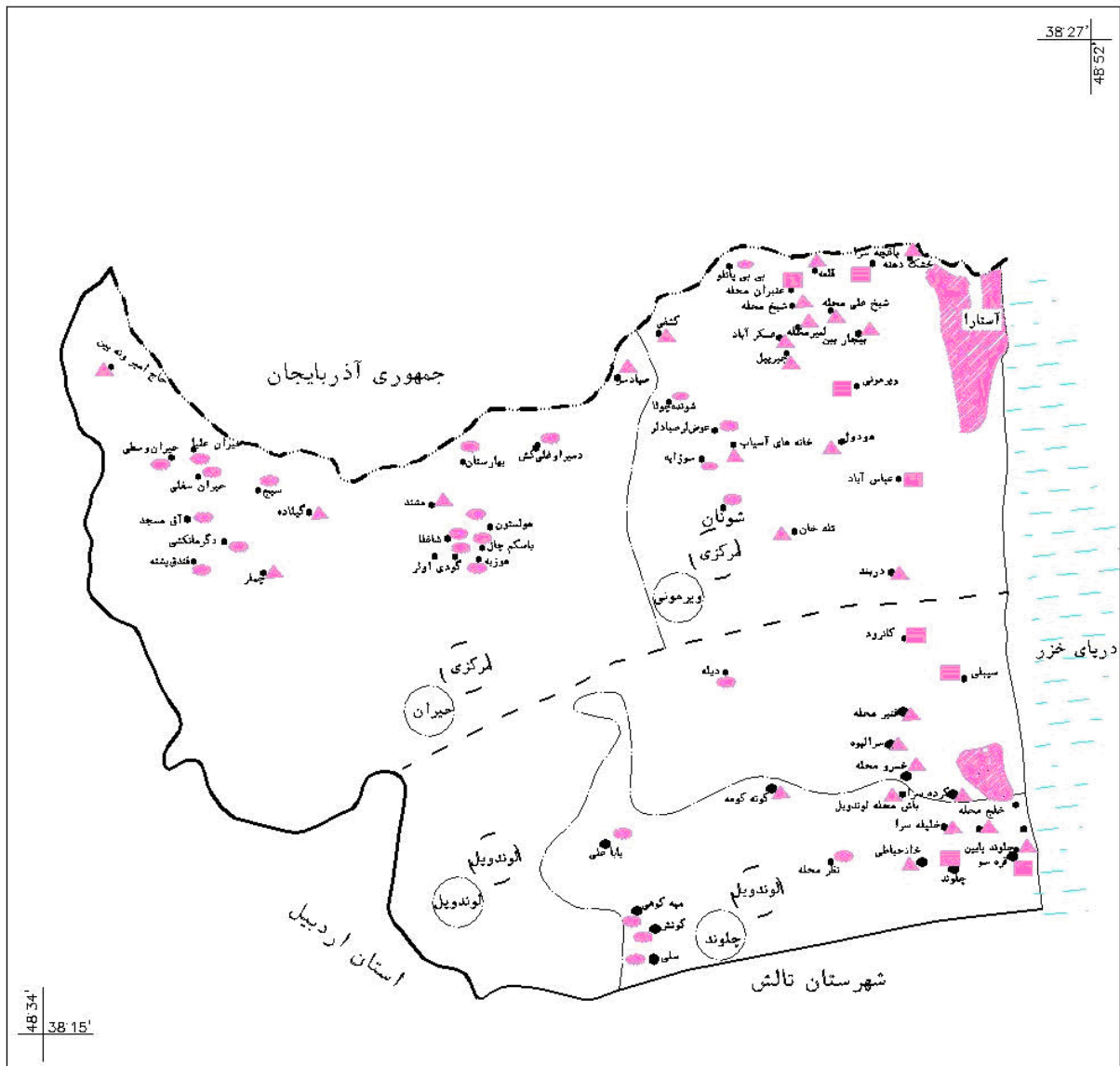
نمودار شماره ۱: طبقه بندی توسعه یافتگی شهرستان آستارا به تفکیک بخش

جدول شماره ۵- طبقه بندی توسعه یافتگی روستاهای شهرستان آستارا

بخش	سطح ۱ (۵۶-۸۶)	سطح ۲ (۲۸-۵۶)	سطح ۳ (۰-۲۸)
مرکزی	عباس آباد، ویرمونی، باغچه سرا، عنبران محله	چلمر، حاج امیر ونه بین، هودول، جبرئیل محله، تله خان، گیلده، عسکر آباد، مشند، خانه های آسیاب، شیخ علی محله، خشک دهنه، صیادلر، لمیر محله، کشفی، دربند، قلعه، بیجاربن، شیخ محله	هوژیه، برزنا، باسکم چال، گودی اولر، شاغلا، فندق پشته، شونان، زره ژیله، بی بی یانلو، شونده چولا، دگرمانکشی، عوض لر صیادلر، آق مسجد، هولستون، بهارستان، حیران سفلی، حیران علیا، حیران وسطی، دمیر اوغلی کش، سیج
لوندویل	قره سوی، سبیلی، چلوندا، کانرود	خلج محله، چلوندا پایین، باش محله لوندویل، کونه کومه، خان حیاطی، خلیله سرا، سیرالیوه، خسرو محله، کرده سرا، قنبر محله	دیله، میسه کومی، نظر محله، گونش، سلی، باباعلی
تعداد	درصد	تعداد	درصد
۸	۱۳	۲۸	۴۵
		۲۶	۴۲

نقشه ۱- سطح بندی روستاهای شهرستان آستارا به روش موریس

48 34'
38 15'

راهنمای نقشه

محدوده شهری		مرز کشور	
ساحل دریا		مرز استان	
نام بخش		مرز شهرستان	
نام دهستان		مرز بخش	
سطح ۱		مرز دهستان	
سطح ۲		نقاط روستایی	
سطح ۳			

ماخذ: شناسنامه آبادیهای استان گیلان - ۱۳۸۳

بررسی جدول موريس به تفكيك دهستان

- دهستان حيران

از مجموع ۲۰ سکونتگاه روستایی / ۷۵ درصد (۱۵ روستا) در گروه روستاهای در حال توسعه، ۲۵ درصد (۵ روستا) در گروه روستاهای توسعه نیافته، قرار گرفته اند. جدول شماره ۶.

جدول شماره ۶- طبقه بندی توسعه یافتگی روستاهای دهستان حيران به روش موريس

سطح ۱ (۵۶-۸۶)		سطح ۲ (۲۸-۵۶)		سطح ۳ (۰-۲۸)	
-		چملىر، حاج امير ونه بين، مشند، صيادلر		هوژيه، باسکم چال، گودى اولر، شاغلا، فندق پشته، زره ژيه، دگرمانكشى، آق مسجد، هولستون، بهارستان، حيران سفلى، حيران عليا، حيران وسطى، دمير اوغلى كش، سيچ	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۰		۵	۲۵	۱۵	۷۵

تهيه و تنظيم: نگارنده، ۱۳۹۰

- دهستان ويرموني

از مجموع ۲۲ سکونتگاه روستایی، ۵۹ درصد (۱۳ روستا) جزء روستاهای در حال توسعه ۱۸/۳ درصد (۴ روستا) در گروه روستاهای توسعه یافته و ۲۲/۷ درصد (۵ روستا) در گروه روستاهای توسعه نیافته، قرار گرفته اند، جدول ۷.

جدول شماره ۷- طبقه بندی توسعه یافتگی روستاهای دهستان ويرموني به روش موريس

سطح ۱ (۵۶-۸۶)		سطح ۲ (۲۸-۵۶)		سطح ۳ (۰-۲۸)	
عباس آباد، ويرموني، باغچه سرا، عنبران محله		جبرئيل محله، خانه های آسياب، شيخ على محله، خشک دهنه، لمير - تله خان محله، كشفى، دربند، قلعه، بيچارين، شيخ محله، هودول		برزنا، شونان، بي بي يانلو، شونده چولا، عوض لر صيادلر،	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۴	۱۸/۳	۱۳	۵۹	۵	۲۲/۷

تهيه و تنظيم: نگارنده، ۱۳۹۰

دهستان چلوندا

از مجموع ۱۳ سکونتگاه روستایی، ۱۵ درصد (۲ روستا) در گروه روستاهای توسعه یافته، ۴۶ درصد (۶ روستا) در گروه روستاهای نسبتاً توسعه یافته، ۳۹ درصد (۵ روستا) در گروه روستاهای توسعه نیافته، قرار گرفته اند، جدول شماره ۸.

جدول شماره ۸- طبقه بندی توسعه یافتگی روستاهای دهستان چلوندا به روش موريس

سطح ۱ (۵۶-۸۶)		سطح ۲ (۲۸-۵۶)		سطح ۳ (۰-۲۸)	
چلوندا، قره سو		خلج محله، چلوندا پايين، باش محله لونديويل، كوته كومه، خان حياطى، خليله سرا		ميه كومه، نظر محله، گونش، سلى، باباعلى	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۲	۱۵	۶	۴۶	۵	۳۹

تهيه و تنظيم: نگارنده، ۱۳۹۰

- دهستان لونديويل

از مجموع ۷ سکونتگاه روستایی، ۲۹ درصد (۲ روستا) جزء روستاهای توسعه یافته، ۵۴ درصد (۴ روستا) در گروه روستاهای در حال توسعه و ۱۴ درصد (۱ روستا) در گروه روستاهای توسعه نیافته، قرار گرفته اند جدول ۹.

جدول شماره ۹- طبقه بندی توسعه یافتگی روستاهای دهستان لوندویل به روش موريس

سطح ۱ (۶۰-۱۰۰)		سطح ۲ (۳۰-۶۰)		سطح ۳ (۰-۳۰)	
کانون، سیلی		کرده سراقنبر محله، خسرو محله، سرالیوه		دیده	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۲	۲۹	۴	۵۴	۱	۱۴

تهیه و تنظیم: نگارنده، ۱۳۹۰

جمعیت روستاها بر اساس طبقات جمعیتی

با بررسی در شهرستان آستارا بر اساس اطلاعات فرهنگ آبادیهای این شهرستان در سال ۱۳۸۵ تعداد ۱۳ روستا دارای کمتر از ۱۰ خانوار، ۹ روستا که بین ۲۰-۱۰ خانوار، ۹ روستا بین ۵۰ تا ۱۰۰ خانوار و ۲۲ روستا دارای بالاتر از ۱۰۰ خانوار می باشند با توجه به موارد فوق نیمی از روستاهای شهرستان کمتر از ۵۰ خانوار می باشند.

جدول شماره ۱۰- تعداد و درصد خانوارهای مناطق روستایی آستارا

خانوار	کمتر از ۱۰	۱۰-۲۰	۲۰-۵۰	۵۰-۱۰۰	بالاتر از ۱۰۰	جمع
تعداد	۳۱	۹	۹	۹	۲۲	۶۲
درصد	۲۰/۹۷	۱۴/۵۱	۱۴/۵۱	۱۴/۵۱	۳۵/۵	۱۰۰

مآخذ: فرهنگ آبادیهای شهرستان آستارا، ۱۳۸۵، تهیه و تنظیم: نگارنده، ۱۳۹۰

جمعیت روستاها بر اساس طبقات ارتفاعی

از مجموع ۳۳ روستای کوهپایه ای تعداد ۲۳ روستا کمتر از ۲۰۰ نفر، ۹ روستا بین ۲۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر و یک روستا جمعیتی بیشتر از ۱۰۰۰ نفر دارد. از مجموع ۲۱ روستای جلگه ای تعداد ۱۰ روستا جمعیتی بین ۲۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر و ۱۱ روستای دیگر جمعیتی بالاتر از ۱۰۰۰ نفر را دارا می باشند و از مجموع ۸ روستای کوهستانی تعداد ۷ روستا کمتر از ۲۰۰ نفر و یک روستا بین ۲۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر جمعیت دارد. با توجه به آمار فوق نقش توپوگرافی و موقعیت روستاها در جذب یا دفع جمعیت موثر بوده می باشد.

جدول شماره ۱۱- تعداد و درصد مناطق روستایی شهرستان آستارا به نسبت موقعیت

جمع کل	کوهستانی		کوهپایه ای		جلگه ای		موقعیت
	تعداد روستا	درصد	تعداد روستا	درصد	تعداد روستا	درصد	جمعیت
۳۰	۷	۸۷/۵	۲۳	۶۹/۷۰	۰	۰	کمتر از ۲۰۰ نفر
۲۰	۱	۱۲/۵	۹	۲۷/۲۷	۱۰	۴۷/۶۲	۲۰۰-۱۰۰۰
۱۲	۰	۰	۱	۳/۰۳	۱۱	۵۲/۳۸	بیشتر از ۱۰۰۰
۶۲	۸	۱۰۰	۳۳	۱۰۰	۲۱	۱۰۰	جمع

مآخذ: فرهنگ آبادیهای شهرستان آستارا، ۱۳۸۵، تهیه و تنظیم: نگارنده، ۱۳۹۰

۱. ارزیابی فرضیه

فرضیه اول:

- به نظر می رسد بین ارتفاع و سطح توسعه یافتگی روستا ارتباط وجود دارد.

در جدول ۱۲، سطح توسعه یافتگی روستاها به تفکیک ارتفاع در ۵ گروه آورده شده است. مشاهده می شود که روستاهای واقع در سطح ۱ همگی در جلگه قرار دارند و فقط ۱ روستا در بخش کوهپایه در ارتفاع بین ۵۰۰-۰ قرار می گیرد، روستاهای سطح دوم نیز بجز چهار روستا که در بخش کوهستان قرار می گیرد بقیه در بخش جلگه و کوهپایه واقع شده اند، سطح سوم که روستاهای توسعه نیافته می باشد، این توزیع سطح توسعه معلوم می دارد که روستاهای توسعه یافته در سطح جلگه قرار دارند، بنابراین با افزایش ارتفاع، سطح توسعه یافتگی کاهش می یابد.

جدول ۱۲- سطح بندی روستاهای شهرستان آستارا بر اساس طبقات ارتفاعی (بر حسب متر)

شرح	جلگه(زیر صفر)	کوهپایه(۵۰۰-۰)	کوهستان(۱۰۰۰-۵۰۰)	کوهستانی مرتفع(۱۵۰۰-۱۰۰۰)	کوهستانی بسیار مرتفع(۱۵۰۰+)
سطح ۱ (توسعه یافته)	قره سو- سیبلی- باغچه سرا-چلونند- ویرمونی-کانرود- عباس آباد	عنبران محله	-	-	-
سطح ۲ (نسبتاً توسعه یافته)	خلیله سرا- سراالیوه- خسرومحله-خان حیاطی-شیخ علی محله- دریند-قلعه قنبرمحله-بیجارن- چلونند پایین- خشک دهنه- خلج محله- کرده سرا	هودول - جبرئیل محله- تله خان- عسگرآباد-خانه های آسیاب- کوته کومه- صیادلر- لمبرمحله-کشفی- باش محله لوندویل-شیخ محله	شند	گیلاده	چلمر-حاج امیرونه بین
سطح ۳ توسعه نیافته		برزنا-گونش- شونان-بی بی یانلو- شونده چولا- دپله عرض لر صیادلر- دمیر اوغلی کش	هوژیله- باباعلی- سلی- باشم چال- گودی اولر- نظرمحله- شاغلا- میله کومی-زره ژیله-بهارستان	هوستون- سیج	فندق پشته - دگرمانکشی - آق مجد- حیران سفلی- حیران علیا- حیران وسطی

فرضیه دوم:

- بین افزایش جمعیت و درجه توسعه یافتگی رابطه وجود دارد.

در جدول ۱۳ سطح توسعه یافتگی روستاهای آستارا با توجه به طبقات جمعیتی آورده شده است همانطوری که اطلاعات جدول معلوم می دارد از ۶۲ روستای آستارا ۸ روستا در سطح یک قرار گرفته اند که همگی در طبقات جمعیتی بالای ۵۰۰ نفر قرار داشته و ۶ روستا نیز بیش از ۱۵۰۰ نفر جمعیت دارند و روستاهایی که در سطح دوم قرار می گیرند ۲۸ روستا است. در سطح سوم که روستاهای توسعه نیافته می باشد، که ۲۱ روستای آن در گروه جمعیتی زیر ۱۰۰ نفر قرار دارد بنابر این روستاهایی که در سطح اول یعنی توسعه یافته قرار گرفته در گروه جمعیتی بالای ۱۰۰۰ نفر هستند. شواهد بیانگر این مطلب است که سطح توسعه یافتگی با میزان جمعیت رابطه دارد و فرضیه دوم اثبات می گردد.

جدول ۱۳- سطح توسعه یافتگی و طبقات جمعیتی روستاهای آستارا

شرح	۱-۹۹	۱۰۰-۲۴۹	۲۵-۴۹۹	۵۰۰-۹۹۹	۱۴۹۹- ۱۰۰۰	۱۵۰۰+
سطح ۱ (توسعه یافته)	-	-	-	چلود	سیبلی	قره سو- عنبران محله - باغچه سرا- ویرمونی- عباس آباد- کانرود
سطح ۲ (نسبتاً توسعه یافته)	تله خان- شیخ علی محله	چلمر- حاج امیر ونه بین- جبرئیل محله- عسگرآباد- کشفی	هودول- خلیله سرا- خان حیاطی - صیادلر- لمیرمحله- دربند- قلعه دگرمانکشی	سرالیوه- گیلانده- خسرومحله- مشند- خانه‌های آسیاب - کوته کومه- چلود پایین - خلیج محله- شیخ محله	باش محله - بیجاربن - خشک - دهنه - کرده سرا	
سطح ۳ توسعه نیافته	حیران وسطی- بهارستان- هولستون- آق مسجد- دیله- عوض لر صیادلر- شونده چولا- بی بی یانلو- زره ژیه- شونان- فندق پشته- شاغلا- نظر محله- گودی اولر- باشه چال- گونش- باباعلی- برزنا- سوژیه					

و روستا ملاک درستی در ارائه خدمات به آنان نمی‌تواند باشد، به ویژه آنکه مردم ساکن در روستاها عمدتاً تولید کننده و کم توقع می‌باشند. می‌دانیم که نداشتن شغل و درآمد کافی در هر جامعه‌ای از بزرگترین مشکلات اقتصادی می‌باشد که با گذشت زمان مسائلی دیگری را نیز به دنبال خواهد داشت لذا با مشخص شدن سه سطح در توسعه یافتگی روستاهای آستارا و با توجه به قابلیت‌های روستاهای مورد مطالعه و به منظور راهکارهای توسعه، موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- ۱- افزایش رضایت مندی و برخورداری روستاییان از ارائه خدمات عمومی.
- ۲- جلب مشارکت بخش غیر دولتی توسعه روستاها.
- ۳- افزایش عملکرد در واحد سطح محصولات زراعی و بهبود کیفیت محصولات.
- ۴- تقویت رابطه بین زیربخش‌های

۶. نتیجه گیری و پیشنهادات

توسعه روستایی یک فرآیند سیستمی است. آنچه مورد نیاز است مجموعه کاملی از اجزای به هم پیوسته سیستم است که مفهوم همه جانبه نوینی را از توسعه به دست می‌دهد. در چنین سیستمی، راهبردهای توسعه نه از بالا به پایین و نه از پایین به بالا، بلکه آمیزه‌ای از هر دو هستند (لاکسمانان، ۱۳۷۶، ص ۱۰۹). تغییر در سیاست‌های کلان همراه با تأکید بر تعدیل‌های ساختاری و افزایش وابستگی به مکانیزم‌های بازار در اکثر کشورهای در حال توسعه، منجر به ظهور ساختار جدیدی از فقر شده است (تیلور، ۱۹۹۳، ص ۷۶). مدیران اجرایی کشورها وظایفی را در مقابل مردم به عهده دارند و محل سکونت در شهر

کشاورزی و صنایع مرتبط با آنها. ۵- تهیه و تدوین طرح های حفاظت، احیا و توسعه جنگل و مرتع و نظارت بر اجرای آنها. ۶- تقویت و توسعه طرح ها و زیرساخت های گردشگری شهرستان . ۷- فعال سازی ظرفیت های بلااستفاده در زمینه صید صنعتی و کاهش هزینه های تولید و پرورش آبزیان. ۸- ارتقاء شاخص های توسعه در بخش های مختلف تا سطح پتانسیل های بالقوه. ۹- هماهنگ نمودن طرح های عمرانی، صنعتی، تولیدی، خدماتی با اصول توسعه .

منابع و مأخذ

- ۱) آسایش، حسین و استعلاجی، علیرضا، ۱۳۸۲، اصول و روشهای برنامه ریزی ناحیه ای (مدلها، روشها و فنون) انتشارات دانشگاه آزاد شهرری.
- ۲) اداره جهاد و کشاورزی شهرستان آستارا، ۱۳۸۹
- ۳) بدری فر، منصور، ۱۳۶۹، طرح مطالعات روستایی، پژوهش های جغرافیایی، شماره ۹۶، سال ۲۲- انتشارات دانشگاه تهران
- ۴) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان گیلان، ۱۳۸۵ سالنامه آماری استان گیلان .
- ۵) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان گیلان، ۱۳۷۵، فرهنگ آبادیهای شهرستان آستارا.
- ۶) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان گیلان، ۱۳۸۵، فرهنگ آبادیهای شهرستان آستارا.
- ۷) سعیدی، عباس ، ۱۳۷۹، مبانی جغرافیای روستایی ، انتشارات سمت
- ۸) لاکشمانان، نی. آر، ۱۳۷۶، مدل در حال پیدایش توسعه روستایی، ترجمه: علی اکبر، روستا، شماره ۱
- ۹) مرکز آمار ایران، ۱۳۸۶
- ۱۰) سازمان آمار و اطلاعات کشور، ۱۳۸۹
- ۱۱) Taylor L (۱۹۹۳) the Rocky Road to Reform: trade. Industrial, Financial and Agricyltural strategies, world development,

لینک های مفید

عضویت
در خبرنامه

کارگاه های
آموزشی

سرویس
ترجمه تخصصی
STRS

فیلم های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سرویس های
ویژه